NOORD-BRABANDER.

Dicere verum Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 140. 'S BOSCH. DINGSDAG, 22 NOVEMBER 1831.

Duitschland.

FRANKFORT, 15 *November.*

Volgens berigten uit Berlijn, zal Z. M. de Koning van Pruissen aan alle zoodanige zijner onderdanen, die uit het groothertogdom Posen naar het koningrijk Polen gegaan zijn, om aan de staatsgebeurtenissen aldaar deel te nemen, eene volkomene amnestie toestaan.

— Brieven uit Weenen, van den 7 november, melden het volgende: «De prins *von Metternich* heeft heden morgen Schonbrunn verlaten, en de staatskanselarij naast de hofburg weder betrokken. Men vleit zich nu algemeen, dat Z. M. de Keizer eerstdaags ook weder binnen de muren der hoofdstad zal terugkeeren.

Tusschen de oostenrijksche en fransche regeringen hebben bij voortduring drukke mededeelingen plaats, die, zoo het schijnt, tot de algemeene ontwapening en tot Polen betrekking hebben. De meeste poolsche officieren zijn door het fransche gezantschap te Weenen met passen voorzien geworden. Wat de ontwapening betreft, zijn uit Frankrijk de stelligste verzekeringen ontvangen, dat men dezelve aldaar dadelijk na de definitieve vereffening der belgisch-hollandsche geschillen zal voornemen, en dat alsdan het voorbeeld van Oostenrijk zal gevolgd worden. Er is derhalve gegronde hoop voorhanden, dat de groote militaire magt, welke de europesche Mogendheden op de been hebben, en de lasten der volken aanmerkelijk zullen kunnen verminderd worden.

Frankrijk.

PARIJS, 15 *November.*

— Te Lissabon is eene brochure in het licht verschenen, waarin men zeer aardig partij trekt van alle, sedert eenige jaren door de vermaarde dagbladen, omtrent Portugal verspreide valsche tijdingen. Wanneer men de berekeningen, welke zij gemaakt, de geruchten, welke zij verspreid, de lasteringen, welke zij misschien uitgevonden hadden, tegen elkander over stelt, komt men tot de grappigste en ongerijmdste resultaten. Zoo zou, in een land, hetwelk met al zijne colonien niet meer dan 4,500,000 zielen aan bevolking telt, volgens de dagbladen, het getal dergenen, welke het land hebben verlaten, om aan de dwingelandij van don *Miguel* te ontsnappen, 606,824 zijn, en het getal dergenen, die in de gevangenis geworpen zijn, 3,408,367, dat is, ten naastenbij drie vierde gedeelten der bevolking, bedragen. Men zou 465 schepen gebruikt hebben om de tot uitbanning veroordeelden naar de colonien over te brengen; en gesteld dat er 50 gebannenen op elk schip waren, dan bedroeg het getal derzelve in zijn geheel nog 23,250. Het getal dergenen die op de ponten, op de schavotten en in de gevangenissen zijn omgekomen, zou 15,688 bedragen. Er hebben, zoo te Lissabon als in de provincien en colonien 2,354 opstanden plaats gehad. Don *Miguel* zou 28 malen omgekomen zijn, nu eens door vergift, dan eens door den dolk, en dan weder op elke andere wreede wijze; hetgeen een bewijs zoude zijn, dat dat *monster*, zoo als men hem genoemd heeft, een zeer taai leven moet hebben. Hij is daarenboven 25 malen verpligt geweest om uit zijn koningrijk te vlugten, waar hij intusschen nog is. Hij heeft de beide infantes, zijne zusters, 80 malen doen in hechtenis nemen of opsluiten; zij zijn 17 malen eenen wreeden dood gestorven en 23 malen over de zee ontvlugt. Ziedaar het leven van den dwingeland van Portugal. Hetzelve zou vermakelijk genoeg zijn, indien het niet duidelijk bleek, dat zij, die deze geruchten verspreiden, uit al hunne magt er over uit zijn om de geesten uit te dooven, en dat er slechts eene overdrevene verbeelding, zoo als die van *Lauvel*, toe vereischt wordt, om de wenschen, welke men zich de moeite niet geeft van te vermommen, te verwezenlijken.

(*Ami de la Religion*).

— Zekere *Christiaan Adolf Loesser*, oud 28 jaren, heeft te Perouse, in den kerkelijken staat, op zondag den 2 october, in de hoofdkerk aldaar, het lutheranismus afgezworen en de leer der katholijke Kerk omhelsd. Hij was geboren te Hamburg, uit eene joodsche familie, doch in meergevorderde jaren ging hij reizen, en werd in Italië door eenen lutherschen predikant gedoopt. *Loesser* echter niet gerust zijnde, las vele goede boeken, welke hem eene groote achting voor den katholijken godsdienst inboezemden. Te Perouse, sedert twee maanden, aangekomen, begaf hij zich, uit eigen beweging, naar den bisschop, en verzocht om in den schoot dier Kerk te mogen worden opgenomen. Nadat hij in de katholijke leer was onderwezen, zwoer hij plegtig de luthersche leer af en keerde in den schoot der roomsch-katholijke Kerk terug.

Belgie.

BRUSSEL, 16 *November.*

In de zitting van den 10 dezer heeft de heer *Nothomb* het volgende voorstel gedaan:

De ondergeteekende, lid van de kamer der vertegenwoordigers, heeft de eer het volgende voorstel te doen.

WIJ LEOPOLD, Koning der Belgen, aan alle tegenwoordigen en toekomenden, salut!

Overwegende, dat de bevolkingen der landen, waarvan de afstand door het tractaat van scheiding tusschen Belgie en Holland *geëischt* wordt, aan de belgische omwenteling hebben deel genomen en door hunne pogingen, hunnen moed en hunne opofferingen hebben medegewerkt, om de onafhankelijkheid des vaderlands te vestigen;

Dat België, toegevende aan de wet der noodzakelijkheid, welke aan hetzelve den afstand van die gronden *oplegt*, de schuld niet kan miskennen, welke het jegens de inwoners gemaakt heeft en die het in zijne magt staat te vervullen;

Hebben met gemeen overleg der kamers besloten en bevelen hetgeen volgt:

Art. 1. De inwoners der plaatsen en grondgebied, welke bij het tractaat door de conferentie van Londen opgelegd, van Belgie moeten afgescheiden worden, zullen bij voortduring als belgisch blijven beschouwd worden, onder voorwaarde, dat derzelver bedoeling is de weldaden der tegenwoordige bepaling te genieten en hunne woonplaats in Belgie te vestigen.

De verklaring zal moeten gedaan worden, te rekenen van den dag der uitvoering van het tractaat, binnen den tijd en op de wijze, bepaald bij art. 133 der constitutie.

2. De ambtenaren der geregtelijke en administratieve orde, welke van de weldaad der voorgaande bepaling zullen hebben gebruik gemaakt, zullen twee derde-gedeelten van hun tegenwoordig traktement genieten, zoo lang zij niet met denzelfden titel en denzelfden graad in Belgie zullen geplaatst zijn.

3. Zoodra de financiële staat van Belgie het zal veroorloven, zal er fonds gemaakt worden, bestemd om die inwoners schadeloos te stellen, welke, zich grootelijks in gevaar gesteld hebbende, zonder openbare ambtenaren te zijn, zich, overeenkomstig art. 1, in Belgie zullen gevestigd hebben en wier belangen door die verplaatsing zullen benadeeld zijn.

Lasten en bevelen, enz.

Brussel den 7 augustus 1831.

(*Geteekend*) NOTHOMB.

— In de zitting der afgevaardigden van gisteren is ingekomen een brief van den heer *de Brouckere*, minister van oorlog, waarbij hij verzoekt, dat het ontwerp van wet, waarbij een crediet voor zijn departement wordt voorgesteld, niet voor vrijdag of zaturdag aan de orde mag worden gesteld.

Vervolgens bragt de commissie, in welker handen het concept, wegens de aan het ministerie van binnenlandsche zaken in te willigen credieten, gesteld was, bij monde van den heer *de Theux* haar rapport uit en begonnen de deliberatien over dat concept, bij hetwelk een crediet van 9,487,084 gulden 95 cents gevraagd wordt. In de volgende zitting, welke op heden ten een ure bepaald is, zullen deze deliberatien worden voortgezet.

— Onze minister van oorlog had, eene maand geleden, het fransche gouvernement den wensch te kennen gegeven, dat al de belgische officieren, welke tegenwoordig in de fransche legers dienden, in hun vaderland mogten terug keeren. Gezegd gouvernement heeft de namen en rangen van 30 officieren van allen rang en wapen gezonden, aan welke het verlof verleend heeft, om in Belgie terug te keeren; deze officieren zullen voor het grootste gedeelte eenen rang hooger bekomen, dan zij bij de fransche legers hadden.

— De graaf *de Liedekerke*, voormalig gouverneur van Luik onder Koning *Willem*, heeft de kiezers van Luik voor de op hem gevallen keus tot senateur bedankt, op grond, dat zijne gezondheid hem verhindert, dit mandaat te aanvaarden.

— In een verslag der zitting van den belgischen senaat van den 12 november leest men het volgende:

«De heer *de Looste* geeft bij eenen brief aan den voorzitter

te kennen, dat hij als lid van den senaat zijn ontslag neemt, omdat zich nopens het toekomstig lot van het vaderland nieuwe onzekerheden schijnen op te doen; hij gevoelt, dat, door thans tot het openbaar leven terug te keeren, hij zich in eene dier valsche stellingen zou plaatsen, waarin de zuiverste bedoelingen verdacht voorkomen, en de welmeenendste pogingen onvermogend zijn. — De voorzitter zegt, dat aan den minister van binnenlandsche zal worden geschreven, opdat er tot eene nieuwe verkiezing worde overgegaan.»

Van den 18.

In de zitting van gisteren is een voorstel door den heer *Destouvelles* gedaan, strekkende om de invordering der leening van de tien millioen te staken, in de bij de 24 artikelen, van de provincien Limburg en Luxemburg afgezonderde gedeelten. De heer *Destouvelles* wilde, dat zijn voorstel, hetwelk hij als [illegible] voordeed, in deliberatie zou worden gebragt, terstond na de deliberatien over de in discussie zijnde financiele wet.

Werd besloten [illegible] het einde der zitting, over het voorstel van den heer *Destouvelles* uitspraak te doen.

De gisteren begonnen deliberatien over het te verleenen crediet voor het ministerie van binnenlandsche zaken werden voortgezet, doch liepen niet af. De vergadering werd tegen den volgenden dag ten 10 ure belegd, als wanneer deze deliberatien zouden worden voortgezet en daarna over het voorstel van den heer *Destouvelles* gehandeld.

— Wij vernemen, dat er onverwijld munt met de beeldtenis van Koning *Leopold* geslagen zal worden.

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 21 *November*.

Z. K. H. de veldmaarschalk, opperbevelhebber van het leger, heeft uitgevaardigd de navolgende

DAGORDER

VOOR HET LEGER TE VELDE:

Sedert het bekend maken van de dagorder van den 22 october, jl., betreffende de laatste benoemingen, die de Koning goedgunstiglijk gedaan heeft, van ridders der militaire Willems-orde of van den nederlandschen leeuw, hebben nog velen hunne aanspraak bij mij laten gelden op het ordes-teeken en vereerende onderscheidingen.

Ik reken mij verpligt om hun allen, die onder de wapenen zijn geweest, de negen eerste art. [illegible] te herinneren van het reglement van administratie en discipline voor de militaire Willems-orde; zij luiden aldus:

«Art. I. Daar het getrouw en wel nakomen zijner pligten van iederen krijgsman met reden kan gevorderd worden, en hem aanspraak geeft op de algemeene achting, niet op bijzondere belooningen, zoo worden alleen voor *uitstekende krijgsdaden*, op de militaire Willems-orde aanspraak gevende, gehouden de zoodanigen, welke hadden kunnen nagelaten worden, zonder zich evenwel daardoor aan pligtverzuim schuldig te maken, en welke dus eenen meer dan gewonen graad van moed, beleid en trouw openbaren.

Art. II. Aan dezen algemeenen regel zullen getoetst worden alle bijzondere krijgsdaden, door welke men meenen zou op de militaire Willems-orde aanspraak te kunnen maken, doch welke die belooning slechts verdienen, wanneer zij het uitwerksel zijn geweest van uitstekenden moed, beleid of trouw, als bij voorbeeld, het winnen van veld- en zeeslagen, het nemen van vestingen, schepen, sterke posten, redouten, batterijen, stukken geschut, vaandels, standaarden, en andere eere-teekens, het voordragen en helpen uitvoeren van plans van operatien; het verdedigen van plaatsen, posten, schepen, het met sloepen aanvallen, enteren [illegible] van vijandelijke schepen in eene haven of [illegible] eigen [illegible] nemen, of des noods afmaken [illegible] in rang boven den uitvoerder, verheven personen, het beschermen, beveiligen en hernemen van vegin rang [illegible] zijnde chefs; het ter hulpe snellen van bedreigde punten, het nemen en verwoesten van vijandelijke magazijnen, transporten, krijgskassen, het eerst beklimmen van bressen, het eerst [illegible] op geënterde schepen, het eerst invallen in eene bestormd wordende redoute of batterij, het zich eenen weg banen, door grootere magt omsingeld zijnde, en andere daden met eenigen der bovengemelde van gelijken aard.

Art. III. Eene uitstekende daad bedreven zijnde, zal zulks moeten blijken door de duidelijkste beschrijving derzelve, gestaafd door de getuigenissen van vijf officieren, ooggetuigen van het verrigte, en zooveel het kan in rang naderende aan dengenen die vermeend wordt zich te onderscheiden, wanneer deze namelijk een officier is. Indien er zoo vele officieren, ooggetuigen der daad, niet worden bevonden, zal een dubbel getal onder-officieren en soldaten de plaats van de ontbrekende officieren kunnen vervullen.

Art. IV. Indien de omstandigheden, waarin de daad is verrigt, van dien aard zijn, dat het vereischte getal ooggetuigen niet wel kan gevonden worden, zoo zal een minder getal verklaringen van de belooning niet uitsluiten, wanneer overigens de daad genoegzaam zeker kan bewezen worden.

Art. V. Alle chefs zijn, op hunne verantwoordelijkheid, verpligt ter kennis van hunne superieuren te brengen de uitstekende daden onder hunne bevelen bedreven, en ter hunner kennis gekomen, al geschiedde ook door de uitvoerders derzelve geene bijzondere aanvraag daarvan. Deze rapporten komen tot hem, die de armée of vloot, of eene bijzondere afdeeling kommandeert, zonder overschrijding der militaire hierarchie.

Art. VI. Evenmin kan de militaire hierarchie worden overschreden door dengenen, welke meent eene aanvraag te kunnen doen tot het verkrijgen van het ordes-teeken; alleen wanneer de reclamant vermeent dat uit ongunst de naaste superieur de aanvraag niet hooger brengt, zal hij zich kunnen wenden tot den naastvolgenden bij opklimming in rang, en, dezelfde reden ook bij dezen bestaande, tot den volgenden, en zoo voorts, tot aan ons.

Art. VII. Zij, welke geroepen worden of zich aangeven tot het doen van verklaringen ten behoeve van dezulke, welke verondersteld worden uitgemunt te hebben, zullen deze verklaring moeten afleggen in handen van den auditeur bij het leger of van den fiskaal der vloot, den kommanderenden officier van het korps of schip, den chef van den staf eener brigade, divisie of eskader, of den generaal-adjudant van het leger, en zulke naar gelang van den rang van den persoon of der omstandigheid, waaronder de daad is verrigt, en na vooraf op hun eere-woord de belofte te hebben gedaan van in de verklaring zich niet te zullen laten leiden door bijzondere genegenheid, voor- of afkeer van den persoon, die er het voorwerp van is, maar alleen door liefde voor de waarheid

Art. VIII. Deze verklaring, behoorlijk geverbaliseerd zijnde, zal duidelijk worden voorgelezen, en door den declarant, bij dezelve persisterende, door zijne handteekening worden bekrachtigd.

Art. IX. Verklaringen van soldaten of matrozen, die niet kunnen schrijven, zullen door dezelve met een merk worden geteekend, in tegenwoordigheid van twee officieren, andere dan die, in wier handen de verklaring wordt afgelegd; welke met hunne handteekening zullen moeten certificeren, dat zulks het merk is van den declarant, en dat hij ten duidelijkste getoond heeft te begrijpen wat hij verklaard en geattesteerd heeft.

Zijn er alsoo in het leger nog officieren of soldaten, die, na de naauwkeurige overweging der bovengemelde artikelen, zich geregtigd oordeelen om hunne aanspraak te laten gelden; zij hebben slechts die voorschriften [illegible] te nemen en den weg te volgen, dien de militaire hierarchie in art. 5 en 6 hun aanwijst.

Bereidwillig zal ik hunne aanspraak ontvangen, en ze onverwijld aan de gunstige beschikking des Konings onderwerpen.

Die zich echter niet in die voordeelige omstandigheden bevinden, en niettemin aanspraak durven maken, van hen mag ik eischen, om het 1ste artikel des reglements nog eens te herlezen, en den zin en de strekking van hetzelve beter te leeren kennen.

Heeft het aan den Koning kunnen behagen om, bij de gezegende uitkomst van den korten roemrijken veldtogt, zijne bijzondere tevredenheid te betuigen, door het rijkelijk verleenen van ordes-teekenen, en zijne koninklijke gunst over een groot getal uit te breiden, die hem bij de legerberigten der bevelvoerders waren aanbevolen, dan geeft dit echter aan niemand, wien die gunst niet te beurt viel, de vrijheid om ze bij vergelijking als een regt voor zich in te roepen, tenzij hij bewijzen kan, gedaan te hebben, wat art. 2 van het reglement voorschrijft.

Hoofdkwartier te 's Hertogenbosch, 24 november 1831.

De Veldmaarschalk, opperbevelhebber van het leger te velde.

(*Geteekend*) WILLEM, prins van Oranje.

Voor eensluidend afschrift:

De Luitenant-generaal, Chef van den generalen staf,

(*Get.*) Baron DE CONSTANT REBECQUE.

— Bij besluit van den 6 dezer heeft Zijne Majesteit wederom een aantal bevorderingen bij de infanterie nationale militie, en bij de afdeeling grenadiers gedaan, waarvan eenige officieren bij de noord-brabandsche schutters zullen worden ingedeeld.

— Zoo men verneemt, is, in de afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal eene vrij algemeene stem opgegaan, [illegible] strekkende, dat men, alvorens zich meer bepaaldelijk met een onderzoek der voorgedragene belasting-wetten, inhoudende de middelen tot vinding der voorgedragene staatsuitgaven voor 1832, bezig te houden, verlangt bekend te worden gemaakt met het nog in bewerking zijnde ontwerp van tarief der regten van in-, uit- en doorvoer, al hetwelk met de accijnswetten in het naauwste verband staat.

De arbeid aan dat zoo hoogstbelangrijk stuk, welke plaats heeft onder de leiding en het toezigt der ministers van financien en van de nationale nijverheid, moet dan ook al bijna voltooid zijn, en men mag zich vleijen, dat bij het voor te dragene tarief de verschillende belangen, zoo veel mogelijk, zullen zijn overeengebragt en bevredigd.

— Te Amsterdam is, op den 14 dezer, is in den ouderdom van een en zestig jaren, overleden de heer *Frederik Wynold Carel van de Sande*, schout-bij nacht, laatst gekommandeerd hebbende het westelijk gedeelte van Zijner Majesteits eskader in de Middellandsche Zee.

— De hevige stormen, welke sedert eenige dagen hebben gewoed, hebben wederom verscheidene schepen op onze kust doen verongelukken, die met man en muis vergaan zijn.

Aan onze zeeweringen hebben de stormen insgelijks schade veroorzaakt. « In den nacht van den 13 op den 14 dezer », schrijft men uit Alkmaar, « heeft een hevige storm uit het noordwesten zeer aanzienlijke schade aan de zeeweringen van de Hondsbossche en de duinen van Petten toegebragt, waardoor de hoofden veel hebben geleden, en de breedte der kruin van den waker of buitendijk, over eene lengte van 142 roeden, tot op eene breedte van 3 en een halve roede is afgenomen.

» Aanzienlijke kosten zullen noodig zijn om deze werken in den verzekerden staat terug te brengen, waarin dezelve zich voor den storm bevonden. »

— Uit Antwerpen, wordt den 17 dezer gemeldt:

In den nacht van zondag op maandag is de dijk bij Beirendrecht doorgebroken. De alarmklok verwittigde de inwoners van het gevaar; zij hadden slechts den tijd om hunne stallen te openen, te paarden en koebeesten los te maken en in veiligheid te brengen. Men kan zich naauwelijks een denkbeeld maken van den toestand der bewoners, die, in het holle van den nacht overvallen, hunne woningen, waarin het water vier à vyf voeten gerezen was, moesten verlaten en al hunnen wintervoorraad verloren. Het heeft intusschen mogen gelukken den dijk te stoppen, maar men heeft nu groote vrees voor den hoogen vloed, die binnen een paar dagen te wachten is.

Te Cruibeke zijn alleen de molen, het huis van den pastoor en den ontvanger overgebleven, al het overige is deerlijk beschadigd of vernield. De bewoners van dit deel der provincie verkeeren in den ongelukkigsten toestand.

— In het officieel dagblad van Stokholm wordt, onder dagteekening van den 28 october ll. medegedeeld:

De autoriteit, tot welker ressort de zweedsch-noordweegsche consul te Antwerpen behoort, heeft last ontvangen de noodige verklaringen bekend te maken nopens de, volgens eenige dagbladen veronderstelde instructien die voornoemde consul van zijn gouvernement zou ontvangen hebben. « Ofschoon het zweedsch gouvernement mede onderteekenaar is van de acte van het Weener congres, heeft hetzelve tot heden niets aan het belgisch gouvernement geweigerd, en zulks om de eenvoudige reden, dat laatstgenoemd gouvernement aan dat van Zweden nog geene diplomatieke communicatien heeft gedaan, en bijgevolg niets van hetzelve gevraagd heeft. »

— Officiële berigten uit Sunderland, nopens de *cholera*, luiden gunstig, en melden, dat den 9 slechts één persoon door de ziekte is aangetast.

— Men meldt uit Londen, van den 12 dezer, het volgende: Al de schepen, tot de zoogenaamde portugesche expeditie behoorende, liggen nog onder beslag.

— Volgens duitsche berigten wordt het adres zeer in twijfel getrokken, hetwelk door een zeer groot aantal R. C. priesters aan het gouvernement van Baden nu onlangs zoude zijn gepresenteerd waarbij de afschaffing van den ongehuwden staat der R. C. geestelijken wordt verzocht en waar over het eenige dagbladen zoo druk gehad hebben. — Men kan niet tegenspreken, zegt een geacht dagblad, dat zich voornamenlijk in Duitschland veel rekkelijke priesters bevinden, doch men kent ook het kunstje om dat getal in het oog van het publiek te vergrooten of als zoodanig te doen voorkomen, ten einde daardoor op het gevoel van het algemeen te werken.

Men heeft ook in de onderhavige zaak alle moeite aangewend om de namen der onderteekenaren van het adres te weten te komen, doch vruchteloos; en dit duidt immers aan welk geloof men aan voornoemd adres, even als anderen van dergelijken aard kan hechten, zoodra men bevreest is, de namen der teekenaren van een adres op te geven, dan kan men daaruit met grond opmaken, dat het veronderstelde personen zijn, of wel dat zij geen gestreng onderzoek nopens hunne bevoegdheid of gedrag kunnen doorstaan.

Overal kan men R. C. geestelijken aantreffen, wier gedrag niet boven alle opspraak is. Doch het is niet te veronderstellen dat er in den Badenschen staat zich een zeer groot getal van die wezens zonder bevinden, zoo als door het Frankforter blad is opgegeven.

— Het handelsverdrag, dat onlangs tusschen Noord-Amerika en de Porte gesloten was, is door de beide regeringen goedgekeurd, en de ratificatie van hetzelve op den 5 october uitgewisseld. De Noord Amerikaansche gezantschaps-secretaris *Hodgson* was terstond daarop met het uitgewisselde stuk naar Amerika vertrokken.

— Van den 18 junij tot den 1 november zijn in Hongarije in 3660 gemeenten aan de *cholera* ziek geworden 410,924 personen, waarvan er 178,777 zijn gestorven. In 1388 gemeenten had de ziekte geheel opgehouden.

Bij gelegenheid dat over de staatsbegrooting in België werd gedelibereerd, is aan de kamer der vertegenwoordigers de volgende staat overgelegd.

Administratie der gevangenissen.

De administratie der gevangenissen en gestichten van weldadigheid heeft, door den minister van binnenlandsche zaken, aan de kamer der vertegenwoordigers voorgedragen, den staat der uitgaven en ontvangsten voor de drie groote gevangenissen des koningsrijks gedurende de negen eerste maanden van het jaar 1831.

Deze staat levert de volgende resultaten op:

DIENST VAN 1831. drie eerste TRIMESTERS.	TUCHTHUIS van GENT.	TUCHTHUIS van VILVOORDEN.	HUIS van correctie van St. BERNARD
Middelbare bevolking gedurende de 3 trimesters	1251.	933.	1093.
Depart. van inwendigen dienst.			
Voedsel en onderhoud	56,223 89	44,282 16 1/2	59,024 12
Bureau- en drukkosten	499 07 1/2	228 60	403 12 1/2
Aankoop en onderhoud van roerende goederen.	1,094 39	256 25	478 57
Aanbouw en reparatien.	1,163 12 1/2	1,109 13 1/2	540 59 1/2
Traktementen der ambtenaren.	16,366 72	13,954 69	15,656 65
Uitgaven voor de werkplaatsen.			
Aankoop van hoofdstoffen.	66,092 61	180,662 13	30,389 60
Salaris der gevangenen.	17,004 15	12,667 82	13,043 24
Totaal generaal der uitgaven.	158,443 96	253,160 79	119,235 90
Inkomsten.			
Bedrag van het ingehoudene op het salaris der gevangenen.	30,932 69	23,4[illegible]5 12	13,179 74
Waarde der leverantien, gedaan aan het departement van oorlog, van 1 januarij tot den 1 october 1831.	197,235 70	271,058 16	53,673 99
Waarde der kleedingstukken uit de werkplaatsen aan de gevangenen geleverd.	3,159 57	1,612 95	14,592 25
Onderscheidene opbrengsten van de pistolen, verkoop van kolen, enz.	1,088 38 1/2	3,026 08	32,566 04
Totaal generaal der inkomsten	232,416 34 1/2	299,152 61	84,712 02
Bedrag der hoofdstoffen en voorwerpen in het magazijn voorhanden op den 1 januarij 1831.	274,437 45 1/2	119,710 37 1/2	106,708 13
Id. op den 1 october 1831.	174,954 19	95,370 82	108,477 42

De werkzaamheden der drie groote gevangenissen van het koningrijk, gedurende de 9 eerste maanden van het jaar 1831, leveren dus het volgende resultaat op:

Inkomsten.	fl. 616,280 97 1/2
Uitgaven.	» 530,840 65
Beneficien.	85,440 32 1/2
Voorwerpen in het magazijn op den 1 januarij 1831.	fl. 500,855 96
Id. op den 1 october.	» 378,802 43
Onderscheid.	» 122,053 53

Dit verschil met de bovengemelde beneficien vergelijkende, ziet men, dat de schatkist, gedurende negen maanden, aan de centrale gevangenissen slechts de som van 36,613,20 1/2 heeft geavanceerd.

Nu de som der uitgaven en inkomsten vergelijkende, in elke van die gevangenissen en rekenende naar het onderscheid der voorwerpen in het magazijn voorhanden, bevind men, dat, gedurende de 9 eerste maanden van 1831, de gevangenis van Gent heeft gekost . . . fl. 25,510 88

Die van Saint-Bernard . . . - 32,754 59

En dat die van Gent heeft opgebragt . . . - 21,561 26 1/2

Dit onderscheid in de resultaten kan gemakkelijk verklaard worden.

Gedurende het verblijf der hollandsche krijgsgevangenen in de militaire gevangenis van Aelst, werden de militaire gevangenen voor het grootste gedeelte naar het tuchthuis van Gent overgebragt. In de onmogelijkheid, waarin de administratie zich bevond om voor deze categorie van gevangenen spoedig geschikte bezigheden te organiseren, hebben zij natuurlijk de kosten van hun onderhoud door hunnen arbeid niet kunnen verdienen. De uitgaven hebben dus, in dit opzigt, den ontvangst moeten overtreffen.

Het huis van correctie van St. Bernard is aan de correctionele veroordeelden bestemd. De korte duur der opsluiting van die veroordeelden veroorlooft aan de administratie niet, om zich geheel en al schadeloos te stellen uit hunnen arbeid van de voorschotten voor hun onderhoud en hunnen leertijd gedaan. Daarenboven krijgen de gevangenen van St. Bernard de helft van hun salaris, terwijl het op dit salaris te Gent en te Vilvoorden ten voordeele van het gouvernement ingehoudene is 6/10 voor de veroordeelden tot opsluiting en 7/10 voor de veroordeelden tot dwang-arbeid.

Voorts kan men, volgens de juiste overeenkomsten, welke bestaan tusschen de bovenstaande resultaten en de bevolking van elk gesticht, over derzelver naauwkeurigheid oordeelen.

Men kan daaruit besluiten, dat onze groote gevangenissen op zich zelve niet kunnen bestaan. Het is al wat men moet eischen. Het is niet te veronderstellen, dat onze regering die gestichten zoude gebruiken om er eenen tak van inkomen van te maken. Het tegenwoordige stelsel is dus ogenschijnlijk het voordeeligste, omdat het, met aan het gouvernement de voordeelen te laten welke particulieren daaruit trekken, indien men het oude stelsel van onderneming, door eenige personen geprezen, hersteld

van hetzelve daarenboven eene meer regtstreeksche werking op de administratie van elk gesticht verzekert; en de middelen om aan de zedelijke verbetering der gevangenen te arbeiden, gemakkelijk maakt en centraliseert.

De centrale gevangenissen in Frankrijk brengen aan het gouvernement naauwlijks het tiende gedeelte van hunne uitgeven op. Er zijn er, waarvan de opbrengsten verre beneden die van dit land zijn.

Het is opmerkelijk, dat het hollandsch gouvernement altoos een geheim gemaakt heeft van hetgeen van alles, wat betrekking had op het gedeelte van het werk in de centrale gevangenhuizen. Het heeft ten dezen opzigte nooit iets aan de staten generaal bekend gemaakt of medegedeeld.

Het belangrijke werk, waarvan wij eene korte schets gegeven hebben, getuigt van de opregte handeling der tegenwoordige administratie en van hare goede bedoelingen.

Een Koning moet niet meer rijkdommen noch vermaak, maar wel meer wijsheid, deugd en roem dan andere menschen bezitten.

FÉNÉLON.

Voor eenen Koning is een wijze en getrouwe vriend beter dan zegepralende wapenen.

FÉNÉLON.

De kardinaal *Retz* had voor grondregel, dat men zijne ontwerpen zoodanig moet inrigten, dat de mislukking door eenig voordeel gevolgd werde, en deze grondregel is zeer goed.

VAUVENARGUES.

Al wie niet lijden kan, heeft geen groot hart. Men moet door geduld en door moed de wreede fortuin vermoeijen, die behagen schept om ons te vervolgen.

BERNARDIN DE ST. PIERRE.

Domheid en dwaling voeden de trotschheid. Wanneer de menschen verstandig waren, de trotschheid zou spoedig verdwijnen, maar zij zijn dwaas genoeg, om zich voor het kleed te buigen: zonder te denken, wie de man is, die het draagt. Sedert eeuwen heeft de schijn meer indruk gemaakt, dan de waarheid.

ECKARTSHAUSEN.

De grooten zijn eigenlijk de speelpoppen der menschelijke hartstogten; hun roem heeft geene zekere bestendigheid en hij vermeerdert of vermindert met de belangen van hen, die prijzen.

MASSILLON.

DE SULTAN EN DE LIBERAAL.

De Sultan vraagde eens aan eenen liberaal (waar deze te huis hoorde wordt niet gemeld), of er in zijn land ook eene constitutie bestond, en wat dezelve behelsde?

De liberaal verhaalde nu, dat zijn land eene voortreffelijke constitutie had, waarbij al de regten der kroon bepaald, alle privilegien vernietigd, en al de regten en vrijheden des volks gewaarborgd waren.

Heeft uw Vorst, vraagde de Sultan, het regt om over het leger te bevelen, en deszelfs hoogere en mindere bevelhebbers te verkiezen. — Deze vraag werd met: ja! beantwoord.

Heeft hij het regt, vraagde de Sultan verder, om alle hoogere en lagere ambtenaren te benoemen? — ja.

Kunnen die ambtenaren tot volksvertegenwoordigers verkozen worden? vraagde de Sultan eindelijk, en ook hier was: ja! het antwoord.

Nu lachte de Sultan harteljk, en zeide eindelijk: gij, zoogenaamde, beschaafde, verlichte en vrije menschen, zijt waarlijk domme dwazen, en beuzelachtige kinderen, die zich verbeelden, te kunnen gaan waar zij verkiezen, omdat zij hunnen leiband zelve hebben gemaakt, of anderen die in hunnen naam gemaakt hebben; al uwe constitutien en derzelver waarborgen beteekenen niets. Zij maken het regeren omslagtig en kostbaar. Zij zijn brandstoffen voor het vuur der partijschap, en de onuitputbare bron van revolutien. (*Morgenster.*)

«Wie zijn het, vraagt de *Standaard*, die alleen gehoor geven aan razernij en woede; wie zijn het, die eerst ten leuze voerden geene schikking met den opstand, daarna oorlog, oorlog door geheel Europa, en nu als doorbrengers slechts tijd zoeken te winnen, om het eene gat met het andere te stoppen, in de hoop van uitkomst door de *cholera* of een storm, door eene aardbeving of een gondreggen? Dezelfde menschen, aan wie de scheuring van het rijk is te danken, gerugsteund door schrijvers als die van het *Journal de la Haye* en het *Handelsblad*. — Indien wij meenden dat de natie de gevoelens dier menschen aankleefde, wij legden de pen neder en zouden er op uit zijn om een land te verlaten, van waar het gezond verstand was verbannen; maar dit is het geval niet; elk onafhankelijk man [illegible] reikhalst naar eene uitkomst, omdat het *provisionele ons doodt*.

„De natie is niet gediend met zoogenaamde staatslieden, die de bijzondere gave bezitten om ons in ongelegenheid te brengen, door een stelsel van *tergiversatie* en ontijdige toegevendheid of ontijdige stijfhoofdigheid, wien de geduchte les binnens'lands niet wijzer heeft gemaakt, maar die ook met de Mogendheden hetzelfde gevaarlijke spel zouden spelen.»

Le Singe filou! Grâce! Grâce!

Jocrisse: Point de quartier, tu as chanté la Palinodie (1), tu dois mourir; il n'y a que les morts qui ne reviennent pas.

Jocrisse *dans le Singe filou, qui lui a escamoté sa montre.*

(*Farce de théâtre.*)

Tweede vredelievende complimenten aan de *Noord Brabanders*; *getrokken uit het* Amsterdamsch Handelsblad *van den* 8 *November* II., *n°.* 7. — «In Zeeland kunnen de plattelands schutters met zeer veel nut werkzaam zijn, te meer, daar zij, die »door *eenen verkeerden godsdienst-yver gedreven*, nog der Belgen zaak mogten zijn toegedaan.»

Antwoord. — Hebben de roomsch-katholijke Bossche schutters in augustus ll. tegen de Turken gevochten? *Monsieur* THOMAS DES JONGS! immers neen. Het waren hunne geloofsgenooten, hunne afgevallene broeders, de Belgen. Hebben zij hun geweer bij den voet gezet, zoodra zij dezen te Houthalen en Hasselt ontmoeten en door eenen *verkeerden godsdienst-yver gedreven*, Koning *Willem*, hunnen vader afgezworen, hun vaderland verraden en de Belgen omhelsd? Neen, zij hebben met onverschrokken moed en beleid tegen de Belgen gestreden en dezelve overwonnen.

Zoo zullen de plattelands schutters ook strijden, *Monsieur* THOMAS DES JONGS! uit goed begrip van hunnen zich hevenden godsdienst, die getrouwheid aan den Koning en het vaderland gebiedt. Zij kennen alleen de eer en den ouden godsdienst hunner voorvaderen, die de daden in augustus ll. hebben doen geboren worden, waarop zij alles trotsch zijn.

De Noord-Brabander is altoos een goed soldaat geweest, trouw, onderworpen aan zijne chefs en dapper. Hebt slechts geduld, *Monsieur* THOMAS DES JONGS! de gelegenheid kan zich nog opdoen, dat zij het u allen hunnen toonen. Wij hebben den gewenschten vrede nog niet. De toekomst is nog duister, zegt onzer aller goede vader, Koning *Willem*. Dus trouw aan Koning en eendragt onder ons!

(1) *Chanter la Palinodie*, kan vertaald worden, *zijns herroepen*.

BEKENDMAKINGEN.

208. *JAN NORBERT COOLEN*, Vendumeester te *'s Bosch*, zal op Donderdag den 24 November 1831 en volgende dagen, des namiddags ten 2 ure, ten zijnen huize Verkoopen:

Eene Considerabele partij GALANTERIE GOEDEREN, bestaande in:

Fraaije SPIEGELS, PLATEN achter GLAS, PORCELEINEN SERVIESEN, Fijn Geslepen GLASWERK, Verlakte en Geplatineerde GOEDEREN, Extra Fraaije LAMPEN en BLOEMVASEN met STOLPEN, Makonie LIKEURKELDERS, NAAI- en LEPELDOOSJES en meer andere soortgelijke GOEDEREN, welke dagelijks te voren, 's morgens van 10 tot 12, en 's namiddags van 2 tot 4 ure te zien zijn.

BEURSPRIJS DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, *den* 18 *November*.

				gehl.
NEDERL.	Werkel. Schuld.	à 2½ pCt.	40⅞ à 40[illegible]	40[illegible]
———	Uitgestelde schuld	»	1 à 1 1/16	1 1/16
———	Kansbiljetten	»	16¼ à 16½	16¼
———	Recepis., geldl. 1830,	à 5 pCt.	78¾ à 79¼	79
———	Schatk. bilj. groote . .	» 6 »	89¾ à 90¼	90
———	Dito kleine à f. 100 .	» 6 »	91 à 91½	
———	Dito, dito à » 50 .	» 6 »	96 à 96½	
———	Vrijwillige Geldleening.	» 6 »	86 à 87	86½
———	Amortisatie-Syndikaat.	» 4½ »	65¼ à 65½	65½
———	Dito, dito	» 3½ »	52½ à 53½	53
———	Anticipatie-Billet. 1831.	» 6 »	à	
———	Handel-Maatschappij .	» 4½ »	74½ à 75	74½
FRANKRIJK.	Ins. op het gr. boek	» 3 »	86¾ à 87¼	87
———	Certifikaten van dito .	» 5 »	à	
RUSLAND	Bij *Hope* en C. . . .	» 5 »	89½ à 90	89½
———	Bij dezelfde 1828 en 1829	» »	90 à 90½	90¼
SPANJE	Cert. van insch. gr. boek	» »	7 à 7¼	7¼
———	dezelfde te Amsterdam	» »	45½ à 45¾	45½
ENGELAND	geconsolideerde . .	» 3 »	82 à 82½	82¼
NAPELS.	Certificaten	» »	71¼ à 72	71¾

Te 's Hertogenbosch, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, drukkers en uitgevers.